

אוגוסט 2020

לכבוד
מנהלי המחוזות
מנהלות/ מנהלי בתי הספר התיכוניים
רכזות / רכזי המקצוע
מורות / מורי מורשת ודת האסלאם

הנדון: חוזר מפמ"ר (1) בתחום הדעת מורשת ודת האסלאם לשנה"ל תשפ"א (2020/21)

עם פתיחת שנת הלימודים תשפ"א אנו מאחלים לכל המורים והתלמידים הצלחה. בתקווה שהשנה תהיה שנת עבודה פורייה והישגים הן במישור החינוכי-ערכי והן במישור הלימודי. אנחנו עדיין בצל תקופת חירום בגלל נגיף הקורונה מתפללים לבריאות והתגברות על המגיפה בזהירות ושמירה על הכללים וההוראות של הגורמים האחראים ייתכן למידה והערכה מרחוק, אם יהיו שינויים בהוראות נעדכן בזמן.

בחוזר זה תמצאו:

- תכנית לימודים ליסודי – מעודכנת (**מיקוד חירום** - קורונה)
- טבלת נושאים למורה
- תכנית לימודים לחט"ב - מעודכנת (**מיקוד חירום** - קורונה)
- טבלת נושאים למורה
- יחידות ההוראה לבגרות (**מיקוד חירום** - קורונה)
- טבלת נושאים למורה
- קריטריונים להערכה חילופית
- השתלמויות בפסג"ות- יפורסמו בהמשך
- בחינות מותאמות ללקווי למידה
- עידוד להרחבה במקצוע לרמה של 5 יח"ל (1+4)
- עבודות גמר
- בחינת מפמ"ר לתלמידים מוסלמים במגזר היהודי (2 יח"ל) ****
- קישור לשילוב מעורבות חברתית בתחומי דעת שונים

יחידות ההוראה לבגרות:

אנו מבקשים לעדכן אתכם בחידושים ובסוגיות הוראת מורשת ודת האסלאם בחינוך העל יסודי:

סמל השאלון		תוכן ההודעה	מועד יישום השנוי
47182 (לאקסטרניים)	47181 (לאינטרניים)	תכנית לימודים <u>יחידת חובה</u> (מיקוד חירום - קורונה)	מקיץ תשע"ו 2016
47482 (לאקסטרניים)	ל-4 יח"ל 47481 (לאינטרניים)	הרחבה במקצוע ברמה של 5 יח"ל (1+4) (מיקוד חירום - קורונה) المنهاج 4 وحدات.pdf	מקיץ 2017

****הערה: בחינת מפמ"ר במורשת ודת אסלאם לתלמידים מוסלמים שלומדים בבתי ספר יהודיים ברמה של 2 יח"ל (יחידת החובה + יחידה שנייה להרחבה) תכנית חלופית

****** הערה חשובה: התוכנית החדשה מחייבת את המורים בבחינת בגרות ממועד קיץ 2019.**

מועדי היבחנות:

יפורסמו בהמשך

הערכה חלופית:

אנא עיינו בקובץ קריטריונים משותפים להערכת החלופות

מבנה עבודת החקר כתובה:

- א. **מבוא** ורקע תיאורטי המכניס את הקוראים לעניין ונותן סקירה על נושא העבודה.
- ב. **שאלת החקר** - השאלה תוצג בצורה ברורה בהתאם לקריטריונים המקובלים בתחום הדעת.
- ג. **בסיס עיוני תיאורטי/סקירת ספרות:** איתור, ארגון ומיזוג מידע, להצגת ידע קודם ובניית מערך מושגים רלוונטי.
- ד. **מערך המחקר: שיטת העבודה/ מתודולוגיה** בהתאם לתחום הדעת ולשאלת החקר.
- ה. **הצגת ממצאים - "טיפול" בנתונים:** איסוף, עיבוד, ניתוח וייצוג.
- ו. **דיון, הסקת מסקנות וסיכום.** חשוב כמובן שהמסקנות יתייחסו לשאלת החקר.
- ז. **ביבליוגרפיה:** יש להציג את רשימת המקורות על פי הכללים המקובלים בתחום הדעת.

השתלמויות בפסג"ות:

תתקיימנה השתלמויות מקצועיות בתחום הדעת "מורשת ודת האסלאם" במרכזים לפיתוח סגלי הוראה (פסג"ות) הקרובים אליכם.

אנו פונים למנהלי בתי"ס ולרכזי המקצוע לעודד את ציבור המורים, לעקוב אחרי פרסומי הפסג"ות והודעותיהן בנדון, להירשם להשתלמויות אלה ולהצטרף אליהן. הסילבוסים של השתלמויות נבנו באופן שיתן מענה לצרכיהם של המורים למורשת ודת אסלאם ולספק עבורם דרכים וכלים לשיפור מיומנויות הוראה / למידה / הערכה אשר יהיו בהלימה לעיקרון הלמידה המשמעותית. הרשימות והסילבוסים של השתלמויות יפורסמו בתחילת שנת הלימודים 2020\2021 באתרי הפסג"ות.

מנהלי בתי הספר מתבקשים לקבל לעבודה רק מורים בעלי הכשרה מתאימה ללמד את המקצוע, ולהקפיד על חובת ההתמחות וההתמקצעות שלהם.

בחינות מותאמות ללקויי למידה:

תלמידים שנמצאו זכאים לקבוצת התאמות מרמה 3 לאחר שעברו אבחון פסיכו-דידקטי וקיבלו את אישור וועדת התאמות מחוזית, ייגשו למבחן מותאם.

המבחן המותאם במורשת ודת אסלאם החל במועד חורף וקיץ תשפ"א, יכלול את כל חומר הלמידה בבחינת הבגרות, אך יאפשר בחירה מגוונת, ודרישה למענה למספר מופחת של מטלות.

אנא לעיין בקובץ שבקישור

עידוד להרחבה במקצוע לרמה של 5 י"ל (1+4):

לאור השינויים האחרונים בבגרות במסגרת הרפורמה, אנו סבורים שיש לעודד את המורים ואת התלמידים לבחור במקצוע במסגרת מורחבת בהיקף של חמש יחידות לימוד (1+4) כאחת הבחירות של המקצועות המורחבים, וזאת כדי לשמור על מקומו ומעמדו של המקצוע כאחד המקצועות המובילים בהפנמת ערכים חברתיים בבית הספר. **תכנית הרחבה במקצוע ברמה של 5 יח"ל (1+4)**

المنهاج 4 وحدات.pdf

עבודות גמר:

עבודות הגמר הנה משימה לימודית, המאפשרת לתלמידים בכתה י' או י"א לבחור בהכנתה, במסגרת משימות הסיום הנכללות בתעודת הבגרות. תהליך הכנת עבודת הגמר מתחיל בכתה י"א, ומסתיים בסיום מחצית א' של כתה י"ב. נשמח להודיע לכם שבתחום הדעת מורשת ודת איסלאם התלמידים יכולים להגיש עבודת גמר, ונשמח לעמוד לרשותכם בהדרכה, עצה והסבר בכל הכרוך בנושא.

באתר לחינוך על יסודי בנושא הפיקוח על עבודות הגמר תוכלו למצוא פרטים נוספים בנושא וגם את הכללים והדרישות המקצועיות העומדים ביסוד הכנתה של עבודת הגמר. [להלן הקישור](#) **סמל 047589**

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה:

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים.

תיק תוכניות לימודים (בקישור כולל את:

1. הידע הנדרש על פי תכנית הלימודים.

2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).

3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.

בנוסף, התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית.

התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

[קישור לתיק תוכניות לימודים](#)

נוהל תמ"ר וחלוצי הערכה:

תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. אלו תוכניות חינוכיות פורצות דרך המקדמות הערכה של תכנית הלימודים הקיימת בדרכים ייחודיות של חלופות הערכה. כל אחת מהתוכניות מותאמת לצורכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית.

הצטרפות לכל אחת מהתוכניות ואישור התוכנית הבית ספרית, מותנים בעמידה בתנאי הסף המנהליים שקבע האגף לחינוך על יסודי (הכרה, שק"ד, ציונים) ובאישור פדגוגי של מפמ"ר תחום הדעת (בתוכנית תמ"ר נדרש גם אישור פדגוגי של אגף א' לפיתוח פדגוגי).

בשנה"ל תשע"ט החל נוהל חדש להערכה חיצונית של התכניות. לקריאת הנוהל – ראו [כאן](#)

שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת

בחודשים האחרונים נכתב והופץ מסמך משותף למזכירות הפדגוגית, המנהל הפדגוגי ומנהל חברה ונוער בנושא "שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה". המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי. מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת תוך שילוב העיסוק בערכים תורמת ללמידה משמעותית. הוראה המתבססת על חיבור רלוונטי בין החומר הנלמד לעולמו של התלמיד, למידה המשלבת חוויה ערכית וחשיבה ביקורתית.

השילוב בין החלופות בהערכה בתחום הדעת למעורבות החברתית יכול להעמיק את הלמידה המשמעותית. התכנית תסייע לתלמידים להבין וללמוד היטב את תחום הדעת מתוך ראיית הרלוונטיות של עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. לשילוב בין החלופות בהערכה למעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב ביצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית כתוצאה מלמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת ערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה.

בשנת הלימודים תשפ"א אנו ממליצים למורים **למורשת ודת אסלאם** ליישם בבית ספרם את המהלך על בסיס העקרונות שבמסמך [קישור למסמך שילוב מעורבות חברתית בתחומי דעת שונים](#).

בברכה,

מחמוד עומרי

מדריך ארצי מרכז מורשת ודת אסלאם

בחינוך הערבי והבדואי

העתיקים:

ד"ר מירי שליסל יו"ר המזכירות הפדגוגית

גב' דליה פניג, סגנית יו"ר המזכירות הפדגוגית

מר יובל אוליבסטון, מנהל אגף א' מורשת - המזכירות הפדגוגית

מר עבדאללה ח'טיב, מנהל אגף בכיר חינוך במגזר הערבי

ד"ר מוחמד אלהיב, הממונה על החינוך במגזר הבדואי

מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות

גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' לחינוך על יסודי

גב' אתי סאסי, מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

מפקחים מחוזיים

מפקחות / מפקחי בתי הספר התיכוניים

מדריכות / מדריכים מורשת ודת אסלאם